

Skötselplan för naturreservatet Värö i Gislaveds kommun

Syfte med områdesskyddet

Reservatets syfte är att, enligt 1979 års beslut, bevara öns nuvarande karaktär genom bla försiktig, successiv föryngring av skogen samt till att genom smärre anordningar underlätta för allmänheten att utnyttja ön för friluftsliv.

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Värö
Objektnummer	06-2323
Skyddsform	Naturreservat
Beslut om Natura 2000	Nej
Län	Jönköping
Kommun	Gislaved
Socken	Norra Hestra
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika västsida
Karta	Terrängkarta: 6D SV Fastighetskarta: 6D 3d
Lägesbeskrivning	Värö är belägen i västra delen av Algustorpasjön, cirka 15 km norr om Gislaved, omedelbart öster om naturreservatet Isaberg.
Fastigheter	Vik 1:25
Markägarkategori	Förening
Gräns	Enligt Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet Värö 1979-01-26
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	5,8 ha
Markslag	
Skogsmark	5,8 ha

Naturtyper

Tallskog	2,7 ha
Barrblandskog	0,2 ha
Ekskog	2,9 ha

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Ön är till största delen uppbyggd av isälvsmaterial, främst sand och grus. En ringlande ås bildar öns högsta höjd, 20 meter över sjöytan. Den högsta punkten ligger ungefär mitt på ön. Ön har skarpa delvis mycket branta sluttningar och har en nästan trekantig form. Berggrunden utgörs av medelkornig granit, grå till röd. Öppet vatten saknas och marken är torr. En del strandpartier översvämmas nästan årligen, t ex den östra udden.

Värö ligger i sjön Algustorpasjön. Något vatten ingår inte i reservatsarealen. Sjön är humös och oligotrof. Vegetationen är i regel sparsam. Sjön har en mycket hög biologisk funktion och hyser vissa raritetsvärden, bl a avseende häckande sjöfågel och fiskfaunan. Den biologiska mångformigheten får anses som tämligen hög

Historik och markanvändning

Värö har troligen varit skogbevuxen länge. Den lär ha varit betad av getter för länge sedan.

Området blev naturreservat 1979.

Växt- och djurliv

Skogen på Värö har under de senaste 60 åren skötts genom försiktig gallring och plockhuggning. Större delen av ön är i dag bevuxen med en cirka 130-årig tallskog med pelarsalskaraktär. De äldsta tallarna står på sydudden. Tallskogens pelarsalskaraktär håller dock på att förändras på grund av att ung gran tränger in. Även fältskiktet förändras av detta.

I norr finns en hundraårig granskog med granar som delvis är rötskadade.

I svackor förekommer gran och utmed stränderna lite löv, främst al och björk.

Dessutom förekommer lärk samt i norr ett kvarts hektar stort rödeksbestånd som planterades på 1950-talet.

Fältskiktet domineras av ris, mest blåbärsris. Knärot förekommer.

Klockgentiana förekommer i svämzonen vid stranden. Mosippa finns noterad från tidigare inventeringar, liksom flera andra lite ovanligare arter. Områdets värde för kärlväxtfloran förefaller dock att ha minskat sedan reservatet inrättades. De botaniska värdena utgörs i dag främst av värdefulla lavar. Död ved är ovanligt.

I sjön finns storlom.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 1b.

Friluftsliv

Värö är välbesökt och utgör en viktig del av det attraktiva landskapet kring Nissansjöarna. Området används flitigt av lokala scoutföreningar vilka även disponerar de två mindre husen som finns på ön. Ön ligger nära en kanotled och nära två friluftsanläggningar med båtuthyrning. Fast landförbindelse saknas. Lämplig ankoringsplats för båtar finns på västra sidan av ön. Vid båtplatsen finns också en informationstavla om naturreservatet. Landstigning är möjlig på flera platser runt ön.

Den östra udden är iordningsställd med vindskydd och eldstad, ca 50 meter längre in mot land finns även ett vedskjul ihopbyggt med ett torrdass. Längs med stranden går en lättvandrad, omarkerad stig. Reservatet är gränsmarkerat med brickor på stolpar.

Källförteckning

- Gärdekrans, S., 1979. De avstår sin privata ö. Blir nu naturreservat. Smålandsbygdens tidning.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1979. Bildande av naturreservat i Gislaveds kommun.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1979. Skötselplan för naturreservatet Värö.
- Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1999. Nyckelbiotopsinventering av skyddade områden i Jönköpings län.
- Shaikh, N. A., m fl, 1989. Berggrundskarta, serie Ah, nr 11. Sveriges Geologiska undersökning.
- Värnamo Tidning, 1978. Värö, Ett paradis vid foten av Isaberg.

Mål och åtgärder för skötsel av reservatet

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatsområdet är indelat i tre skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras.

Skötselområde 1 - Tallskogen **2,7 ha**

Naturtyp: Tallskog 2,7 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av gammal och gles tallskog. Ung gran håller på att tränga in och förändra såväl skogen som fältskiktet där blåbärsris dominerar. Skogen har gallrats vid flera tillfällen.

I områdets södra del finns två mindre hus som disponeras av scoutföreningar. Till det norra huset hör en brygga och ett enkelt trägolv på den västra stranden och till det södra huset en bod samt en bad- och eldplats vid den sydöstra stranden.

I områdets södra del ligger ett gammalt lertag som är igenfyllt.

*Bevarandemål*¹

- Utbredningen av gammal och gles tallskog ska vara minst 2,5 ha.

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

- Tall ska dominera trädskiktet, tallandelen ska vara minst 80 % av virkesvolymen.
- Död ved ska förekomma med minst 15 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm).
- Klockgentiana och mosippa ska förekomma i livskraftiga bestånd.

Skötselåtgärder

- Brännved till eldplatsen tas ut efter behov. I första hand ska gran tas. Riset ska då eldas upp. I samband med uttaget ska tall och löv gynnas. Död tallved grövre än 15 cm ska alltid lämnas kvar.
- Vid behov görs åtgärder för att gynna klockgentiana och mosippa.

Skötselområde 2 - Rödeksbeståndet

0,2 ha

Naturtyp:

Ekskog

0,2 ha

Beskrivning

Området utgörs av ett 50 x 50 meter stort, planterat rödeksbestånd. Ekarna är cirka 50 år gamla och har relativt vida kronor. Beståndet har nyligen gallrats. Stammarna har skyddats med nät.

Bevarandemål ¹

- Ekskogens utbredning ska vara 0,2 ha.
- Beståndet ska domineras av vidkroniga rödekar.

Skötselåtgärder

- Gallring av ek får göras vid behov.
- Røjning av ung gran får göras vid behov.

Skötselområde 3 - Barrblandskog

2,9 ha

Naturtyp:

Barrblandskog

2,9 ha

Beskrivning

Området domineras av 70-årig blandskog av gran och tall med inslag av lärk och löv. Höjden domineras av tall men ställvis är underväxten av gran stor. Linnea växer här.

Bevarandemål ¹

- Utbredningen av barrblandskog ska vara minst 2,5 ha
- Andelen tall skall utgöra minst 50 % av virkesvolymen.
- Död ved ska förekomma med minst 15 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm).

Skötselåtgärder

- Brännved till eldplatsen tas ut efter behov. I första hand ska gran tas. Riset ska då eldas upp. I samband med uttaget ska tall och löv gynnas. Död tallved grövre än 15 cm ska alltid lämnas kvar.

- Torrakor av tall kan skapas genom att 10-15 tallar (diameter > 20 cm) ringbarkas.
- Ung gran ska avverkas i den södra sluttningen för att öka ljusinstrålningen på marken.

Friluftsliv och gränser

Bevarandemål

- En informationstavla som innehåller karta över området, information om reservatets naturvärden, reservatsföreskrifter för allmänheten samt delar av allemansrätten ska finnas i reservatet, enligt karta bilaga 1a.
- Det ska finnas ett vindskydd, eldplats, dass och vedförråd i reservatet, enligt karta bilaga 1a. Det ska finnas ved vid eldplatsen.
- Det ska finnas en väl underhållen stig, enligt karta bilaga 1a.
- Naturreservatets gränser ska vara markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Några granar kring vindskydden tas bort.
- Informationen förnyas.
- På västra udden samt vid andra lämpliga angöringsplatser med båt kan det vid behov sättas upp enklare skyltar med information om reservatet.
- Gränsmarkeringen ses över.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

Uppföljning av bevarandemål

En fördjupad uppföljning av naturvärdena i reservatet och de uppsatta bevarandemålen ska ske. På nationell nivå pågår arbete med att ta fram uppföljningsmetodik för Natura 2000-områden. Uppföljningen av reservatet ska ske med motsvarande metodik. En första undersökning ska ha genomförts senast 2008.

Förutom uppföljning av områdets naturvärden ska besöksstryck och slitage dokumenteras och följas upp på lämpligt sätt.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Finansiering

Länsstyrelsen i Jönköpings län ansvarar för finansieringen av åtgärder enligt denna plan, undantaget de två fritidshusen. För underhåll och skötsel av de två fritidshusen ansvarar ägarna.

Bilagor

1a Skötselplankarta

1b Artlista